

Sygn. akt I C 3799/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lipca 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Wojciech Łączewski

w obecności:

Protokolant: Laura Głowacka

po rozpoznaniu w dniu 25 lipca 2016 roku w Warszawie

sprawy z powództwa A. C. i T. C.

przeciwko (...) S.A.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciąża powodów A. C. i T. C. kosztami procesu.

Sygn. akt I C 3799/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 grudnia 2015 roku powodowie A. C. oraz T. C. dochodzili od (...) S.A. zapłaty łącznie na ich rzecz kwoty 4295,70 złotych, tj. na rzecz powódki A. C. kwoty 2147,85 zł oraz na rzecz powoda T. C. kwoty 2147,85 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty, a także o zasądzenie na ich rzecz kosztów procesu. (pozew, k. 1 – 49)

W uzasadnieniu powodowie wskazali, iż zawarli z pozwanym (...) S.A. umowę o kredyt hipoteczny, w której wprowadzono mechanizm, na podstawie którego bank w sposób dowolny już po wypłacie kredytu określił wartość zadłużenia konsumentów. A. C. oraz T. C. podnieśli, że zgodnie z postanowieniami wskazanej umowy (§7 ust. 1 oraz §12 ust. 5) po wypłacie sumy kredytowej miernikiem zadłużenia stawała się waluta obca w postaci franka szwajcarskiego, zaś podmiotem wyłącznie uprawnionym do ustalenia wartości tego miernika jest pozwany bank. W rezultacie strona pozwana w sposób jednostronny decydowała o łączącej ją z powodami umowie. Wskazane wyżej postanowienia w ocenie powodów stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu przepisu art. 385¹ §1 k.c. i z tej przyczyny nie wiążą powodów. Dochodzona pozwem kwota stanowi równowartość nadpłaconych rat i stanowi różnicę pomiędzy sumą kwot faktycznie pobranych przez pozwanego, a sumą kwot należnych od dnia zawarcia umowy do dnia 10 sierpnia 2011 roku. (pozew z załącznikami, k. 1 – 147)

W odpowiedzi na pozew (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, kwestionując powództwo co do zasady oraz co do wysokości. (odpowiedź na pozew, błędna numeracja kart)

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że powodowie świadomie dokonali wyboru kredytu; nadto oświadczyli w umowie, że zostali dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu oraz je zaakceptowali. (odpowiedź na pozew, błędna numeracja kart)

Pismem z dnia 1 marca 2016 roku (k. 158 – 211) powodowie wnieśli o wydanie wyroku wstępnego uznającego za usprawiedliwione w zasadzie roszczenie powodów o zwrot świadczenia nienależnego pozwanej spółce (punkt 1) oraz zmodyfikowali powództwo w ten sposób, że podtrzymali w całości żądania zgłoszone w pozwie z dnia 16 października 2015 roku oraz powołaną tam argumentację, twierdzenia i dowody, domagając się zasądzenia kwot, wskazanych w pozwie także na tej podstawie, że w dniu 1 marca 2016 roku złożyli pozwanej spółce oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli (spornej umowy kredytu) złożonego pod wpływem błędu, zaś na skutek tego uchylenia po stronie pozwanego nastąpiło bezpodstawne wzbogacenie (punkt 2).

W punkcie 3 wskazanego pisma procesowego powodowie zmodyfikowali powództwo w ten sposób, że wystąpili z żądaniami alternatywnymi na wypadek nieuwzględnienia przez sąd żądania pierwotnego wynikającego z zastosowania klauzuli abuzywnej, nieważności umowy kredytu lub jej części, uchylenie się przez powodów od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu, domagając się:

1. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4165,89 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwany bank nienależnego świadczenia (nadpłat) powstałego w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 10 marca 2007 roku przy założeniu, że konsumentowi przysługuje roszczenie o ustalenie przez sąd – poprzez wprowadzenie ich do treści umowy – szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie których w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo – odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu, przy założeniu, że zasady te określono następująco – dla okresu od dnia zawarcia umowy do dnia 10 marca 2007 roku, ewentualnie dla okresu od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej pkt 4a do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe do dnia 31 grudnia 2011 roku, że kurs wymiany walut, o którym mowa w §7 ust. 1 i §12 ust. 5 umowy kredytu miał określać kredytobiorca, na podstawie tabeli kursów walut, opracowywanej przez siebie;
2. ustalenia przez sąd na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, że szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie których w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo – odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu kształtują się następująco – dla okresu od dnia zawarcia umowy do dnia 10 marca 2007 roku, ewentualnie dla okresu od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej pkt 4a do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe do dnia 31 grudnia 2011 roku, że kurs wymiany walut, o którym mowa w §7 ust. 1 i §12 ust. 5 umowy kredytu miał określać kredytobiorca, na podstawie tabeli kursów walut, opracowywanej przez siebie;
3. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4201,78 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwany bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 10 września 2007 roku przy założeniu, że konsumentowi przysługuje roszczenie o ustalenie przez sąd – poprzez wprowadzenie ich do treści umowy – szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie których w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo – odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu, przy założeniu, że – dla okresu od dnia zawarcia umowy do dnia 10 września 2007 roku, ewentualnie dla okresu od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej pkt 4a do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe do dnia 31 grudnia 2011 roku – kurs wymiany walut, o którym mowa w §7 ust. 1 i §12 ust. 5 umowy, określany ma być przez kredytobiorcę, kierującego się uwarunkowaniami rynkowymi;
4. ustalenia przez sąd na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, że szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie których w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo – odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu kształtują się następująco – dla okresu od dnia zawarcia umowy do dnia 10 marca

2007 roku, ewentualnie dla okresu od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej pkt 4a do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe do dnia 31 grudnia 2011 roku – kurs wymiany walut, o którym mowa w §7 ust. 1 i §12 ust. 5 umowy, określany ma być przez kredytobiorcę, kierującego się uwarunkowaniami rynkowymi;

5. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4252,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 10 grudnia 2008 roku przy założeniu, że konsumentowi przysługuje roszczenie o ustalenie przez sąd – poprzez wprowadzenie ich do treści umowy – szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie których w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo – odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu, przy założeniu, że – dla okresu od dnia zawarcia umowy do dnia 10 grudnia 2008 roku, ewentualnie dla okresu od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej pkt 4a do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe do dnia 31 grudnia 2011 roku – kurs wymiany walut, o którym mowa w §7 ust. 1 i §12 ust. 5 umowy, określa kredytobiorca, przy czym kurs ten nie może odbiegać od kursu średniego Narodowego Banku Polskiego o więcej niż 10%;

6. ustalenia przez sąd na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, że szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie których w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo – odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu kształtują się następująco – dla okresu od dnia zawarcia umowy do dnia 10 marca 2007 roku, ewentualnie dla okresu od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej pkt 4a do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe do dnia 31 grudnia 2011 roku – kurs wymiany walut, o którym mowa w §7 ust. 1 i §12 ust. 5 umowy, określa kredytobiorca, przy czym kurs ten nie może odbiegać od kursu średniego Narodowego Banku Polskiego o więcej niż 10%;

7. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4193,92 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 10 listopada 2006 roku przy założeniu, że konsumentowi przysługuje roszczenie o ustalenie przez sąd – poprzez wprowadzenie ich do treści umowy – szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie których w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo – odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu, przy założeniu, że – dla okresu od dnia zawarcia umowy do dnia 10 listopada 2006 roku, ewentualnie dla okresu od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej pkt 4a do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe do dnia 31 grudnia 2011 roku – kurs wymiany walut, o którym mowa w §7 ust. 1 i §12 ust. 5 umowy, określa kredytobiorca, przy czym kurs ten nie może odbiegać od kursu średniego Narodowego Banku Polskiego o więcej niż 12%;

8. ustalenia przez sąd na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, że szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie których w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo – odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu kształtują się następująco – dla okresu od dnia zawarcia umowy do dnia 10 marca 2007 roku, ewentualnie dla okresu od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej pkt 4a do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe do dnia 31 grudnia 2011 roku - kurs wymiany walut, o którym mowa w §7 ust. 1 i §12 ust. 5 umowy, określa kredytobiorca, przy czym kurs ten nie może odbiegać od kursu średniego Narodowego Banku Polskiego o więcej niż 12%;

9. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4239,16 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 10 października 2008 roku przy założeniu, że konsumentowi przysługuje roszczenie o ustalenie przez sąd – poprzez wprowadzenie ich do treści umowy – szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie których w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo – odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu, przy założeniu, że – dla okresu od dnia zawarcia umowy do dnia 10 października 2008 roku, ewentualnie

dla okresu od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej pkt 4a do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe do dnia 31 grudnia 2011 roku – kurs wymiany walut, o którym mowa w §7 ust. 1 i §12 ust. 5 umowy, ustala się jako średnią arytmetyczną z sumy ostatniej zgłoszonej propozycji banku oraz ostatniej zgłoszonej propozycji kredytobiorcy;

10. ustalenia przez sąd na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, że szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie których w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu kształtują się następująco – dla okresu od dnia zawarcia umowy do dnia 10 marca 2007 roku, ewentualnie dla okresu od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej pkt 4a do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe do dnia 31 grudnia 2011 roku – kurs wymiany walut, o którym mowa w §7 ust. 1 i §12 ust. 5 umowy, ustala się jako średnią arytmetyczną z sumy ostatniej zgłoszonej propozycji banku oraz ostatniej zgłoszonej propozycji kredytobiorcy;

11. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4221,16 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień zastosowanie znalazłby kurs kupna Narodowego Banku Polskiego z chwili wypłaty poszczególnych transz kredytu oraz z chwili spłaty każdej z poszczególnych rat, spłacanych w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 maja 2011 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

12. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4283,44 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień zastosowanie znalazłby kurs sprzedaży Narodowego Banku Polskiego z chwili wypłaty poszczególnych transz kredytu oraz z chwili spłaty każdej z poszczególnych rat, spłacanych w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 czerwca 2011 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

13. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4257,89 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień zastosowanie znalazłby kurs walut publikowany w serwisie Reuters z godziny 9:00 z dnia wypłaty poszczególnych transz kredytu oraz z dnia spłaty każdej z poszczególnych rat, spłacanych w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 marca 2011 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

14. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4236,88 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz § 12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień zastosowanie znalazłby kurs walut publikowany w serwisie Bloomberg z godziny 9:00 z dnia wypłaty poszczególnych transz kredytu oraz z dnia spłaty każdej z poszczególnych rat, spłacanych w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 marca 2011 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

15. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4140,35 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §11 ust. 4 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień zastosowanie znalazłby kurs walut rynku Forex z godziny 9:00 z dnia wypłaty poszczególnych transz kredytu oraz z dnia spłaty każdej z poszczególnych rat, spłacanych w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 czerwca 2011 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

16. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4295,71 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 maja 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień zastosowanie znalazłaby stawka przeliczeniowa, stosowana w dniu powstania zobowiązania przez Narodowy Bank Polski dla danej jednostki obcej waluty przy rozrachunkach z tytułu zagranicznych obrotów towarowych, tj. że dla rozliczeń stron zastosowanie znalazłby kurs 2,6250 z dnia zawarcia umowy – dla wypłaty transz kredytu oraz dla spłat kredytu w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 10 sierpnia 2011 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

17. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4295,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy lub też w związku z przyjęciem, że zapisy powyższe nie znajdują zastosowania ex lege wskutek obowiązywania normy art. 7 dekretu o zaciąganiu nowych i określaniu wysokości nieumorzonych zobowiązań pieniężnych, tj. przy założeniu, że obowiązek konsumenta nie mogłoby być skutecznie wyrażone w walucie obcej w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 10 marca 2007 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

18. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4295,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy lub też w związku z przyjęciem, że zapisy powyższe nie znajdują zastosowania ex lege wskutek obowiązywania normy art. 358 §1 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 stycznia 2009 roku, tj. przy założeniu, że obowiązek konsumenta nie mogłoby być skutecznie wyrażone w walucie obcej w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 10 marca 2007 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

19. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 1082,66 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień przyjąć należy rozwiązanie polegające na tym, że konsument otrzymałby tzw. kredyt złotówkowy oprocentowany w oparciu o stopę referencyjną Narodowego Banku Polskiego, a nie o stawkę LIBOR, a więc, że bezpodstawne wzbogacenie pozwanego banku wyrażałby się różnicą między kwotami, jakie pozwany otrzymałby na bazie Kredytu złotówkowego, a kwotami jakie pozwany faktycznie otrzymał od powodów w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 lutego 2012 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

20. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4262,24 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty – tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień zastosowanie znalazłby kursy walut wynikające z zastosowania do rozliczeń jednostki rozliczeniowej SDR na podstawie relacji, do której ustalona zostanie relacja walut PLN – CHF z chwili wypłaty poszczególnych transz kredytu oraz z chwili spłaty każdej z poszczególnych rat, spłacanych w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 maja 2011 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

21. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4277,71 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty – tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień zastosowanie znalazłby średni kurs Narodowego Banku Polskiego z chwili wypłaty poszczególnych transz kredytu oraz z chwili spłaty każdej z

poszczególnych rat, spłacanych w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 kwietnia 2011 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

22. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4295,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia, powstałego na skutek zastosowania w §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy postanowień sprzecznych z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa oraz dokonanie czynności (operacji) sprzecznych z obowiązującymi przepisami, tj. w szczególności w braku wymaganego zezwolenia dewizowego na prowadzenie operacji w walucie obcej z powodami (ewentualnie jako odszkodowanie);

23. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4215,99 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego od dnia zawarcia umowy do dnia 10 kwietnia 2011 roku, w efekcie przyjęcia, że konsument i bank zgodnie przyjmowali (w ramach przeprowadzonej przez pozwanego bank oceny zdolności kredytowej), że konsument jest w stanie zadłużyć się jedynie do kwoty udzielonego mu kredytu w złotych, powiększonej o 20%; takie badanie zdolności kredytowej nakazywała Komisja Nadzoru Bankowego w Rekomendacji S, a więc zdolność kredytową dla kredytu na 317987,74 zł bank ocenił maksymalnie na kwotę 381587 zł i taka kwota kapitału stanowi maksymalny próg zadłużenia konsumenta, akceptowany przez strony przy jej zawieraniu;

24. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 2081,16 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień przyjęć należy rozwiązanie polegające na tym, że konsument otrzymałby tzw. kredyt złotówkowy, oprocentowany w oparciu o stawkę WIBOR (ON), a nie o stawkę LIBOR, a więc że bezpodstawne wzbogacenie pozwanego banku wyrażałoby się różnicą między kwotami, jakie pozwany otrzymałby na bazie kredytu złotówkowego, a kwotami jakie pozwany faktycznie otrzymał od powodów w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 lutego 2012 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

25. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 159,69 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień przyjęć należy rozwiązanie polegające na tym, że konsument otrzymałby tzw. kredyt złotówkowy, oprocentowany w oparciu o stawkę WIBOR (1W), a nie o stawkę LIBOR, a więc że bezpodstawne wzbogacenie pozwanego banku wyrażałoby się różnicą między kwotami, jakie pozwany otrzymałby na bazie kredytu złotówkowego, a kwotami jakie pozwany faktycznie otrzymał od powodów w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 lutego 2012 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

26. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 740,04 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień przyjęć należy rozwiązanie polegające na tym, że konsument otrzymałby tzw. kredyt złotówkowy, oprocentowany w oparciu o stawkę WIBOR (1M), a nie o stawkę LIBOR, a więc że bezpodstawne wzbogacenie pozwanego banku wyrażałoby się różnicą między kwotami, jakie pozwany otrzymałby na bazie kredytu złotówkowego, a kwotami jakie pozwany faktycznie otrzymał od powodów w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 lutego 2012 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

27. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 1077,02 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień przyjęć należy rozwiązanie polegające na tym, że konsument otrzymałby tzw. kredyt złotówkowy, oprocentowany w oparciu o stawkę WIBOR

(3M), a nie o stawkę LIBOR, a więc że bezpodstawne wzbogacenie pozwanego banku wyrażałby się różnicą między kwotami, jakie pozwany otrzymałby na bazie kredytu złotówkowego, a kwotami jakie pozwany faktycznie otrzymał od powodów w okresie od dnia zawarcia umowy do 10 lutego 2012 roku (ewentualnie jako odszkodowanie);

28. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4295,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień przyjąć należy rozwiązanie polegające na tym, że konsument otrzymałby kredyt oprocentowany według zasad określonych w umowie kredytowej, zaś pozwanemu bankowi przysługiwałoby odszkodowanie za konieczność usunięcia klauzul abuzywnych (lub nieważnych) z umowy kredytu, w postaci prawa do podwyższenia konsumentowi kosztów kredytu, w celu zapewnienia pozwanemu bankowi dodatkowego zysku (tzw. godziwy zysk), przy czym koszty te zostałyby konsumentowi podwyższone w ten sposób, że oprocentowanie kredytu w umowie wzrosłoby o 0,5 p.p. od dnia faktycznego zaprzestania stosowania przez pozwanego w relacjach z powodami klauzul abuzywnych (nieważnych postanowień umowy);

29. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4231,92 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień przyjąć należy rozwiązanie polegające na tym, że konsument otrzymałby kredyt oprocentowany według zasad określonych w umowie kredytowej, zaś pozwanemu bankowi przysługiwałoby odszkodowanie za konieczność usunięcia klauzul abuzywnych (lub nieważnych) z umowy kredytu, w postaci prawa do podwyższenia konsumentowi kosztów kredytu, w celu zapewnienia pozwanemu bankowi dodatkowego zysku (tzw. godziwy zysk), przy czym koszty te zostałyby konsumentowi podwyższone w ten sposób, że oprocentowanie kredytu w umowie wzrosłoby o 0,5 p.p. od dnia zawarcia umowy kredytu;

30. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4295,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień przyjąć należy rozwiązanie polegające na tym, że konsument otrzymałby kredyt oprocentowany według zasad określonych w umowie kredytowej, zaś pozwanemu bankowi przysługiwałoby odszkodowanie za konieczność usunięcia klauzul abuzywnych (lub nieważnych) z umowy kredytu, w postaci prawa do podwyższenia konsumentowi kosztów kredytu, w celu zapewnienia pozwanemu bankowi dodatkowego zysku (tzw. godziwy zysk), przy czym koszty te zostałyby konsumentowi podwyższone w ten sposób, że oprocentowanie kredytu w umowie wzrosłoby o 1 p.p. od dnia faktycznego zaprzestania stosowania przez pozwanego w relacjach z powodami klauzul abuzywnych (nieważnych postanowień umowy);

31. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 3546,67 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwanego bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień przyjąć należy rozwiązanie polegające na tym, że konsument otrzymałby kredyt oprocentowany według zasad określonych w umowie kredytowej, zaś pozwanemu bankowi przysługiwałoby odszkodowanie za konieczność usunięcia klauzul abuzywnych (lub nieważnych) z umowy kredytu, w postaci prawa do podwyższenia konsumentowi kosztów kredytu, w celu zapewnienia pozwanemu bankowi dodatkowego zysku (tzw. godziwy zysk), przy czym koszty te zostałyby konsumentowi podwyższone w ten sposób, że oprocentowanie kredytu w umowie wzrosłoby o 1 p.p. od dnia zawarcia umowy kredytu;

32. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4295,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwany bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień przyjąć należy rozwiązanie polegające na tym, że konsument otrzymałby kredyt oprocentowany według zasad określonych w umowie kredytowej, zaś pozwanemu bankowi przysługiwałoby odszkodowanie za konieczność usunięcia klauzul abuzywnych (lub nieważnych) z umowy kredytu, w postaci prawa do podwyższenia konsumentowi kosztów kredytu, w celu zapewnienia pozwanemu bankowi dodatkowego zysku (tzw. godziwy zysk), przy czym koszty te zostałyby konsumentowi podwyższone w ten sposób, że oprocentowanie kredytu w umowie wzrosłoby o 1,5 p.p. od dnia faktycznego zaprzestania stosowania przez pozwanego w relacjach z powodami klauzul abuzywnych (nieważnych postanowień umowy);

33. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 2859,33 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu przez pozwany bank nienależnego świadczenia (nadpłat), powstałego na skutek wyeliminowania z umowy kredytu w szczególności postanowień §7 ust. 1 zdanie drugie umowy oraz §12 ust. 5 umowy przy założeniu, że w miejsce wyeliminowanych postanowień przyjąć należy rozwiązanie polegające na tym, że konsument otrzymałby kredyt oprocentowany według zasad określonych w umowie kredytowej, zaś pozwanemu bankowi przysługiwałoby odszkodowanie za konieczność usunięcia klauzul abuzywnych (lub nieważnych) z umowy kredytu, w postaci prawa do podwyższenia konsumentowi kosztów kredytu, w celu zapewnienia pozwanemu bankowi dodatkowego zysku (tzw. godziwy zysk), przy czym koszty te zostałyby konsumentowi podwyższone w ten sposób, że oprocentowanie kredytu w umowie wzrosłoby o 1,5 p.p. od dnia zawarcia umowy kredytu;

34. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 4295,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem usunięcia skutków nieuczciwej praktyki rynkowej w rozumieniu art. 4 oraz art. 5 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 3) podejmowanej przez pozwany bank w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 10 marca 2007 roku;

35. zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty łącznie 3365,91 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty tytułem świadczenia w ramach wzajemnego zwrotu (częściowego) nienależnych świadczeń pobranych od powodów w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 10 września 2005 roku. (pismo z załącznikami, k. 351 – 438)

Na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2016 roku strona powodowa złożyła propozycję zawarcia ugody na piśmie.

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2016 roku postanowił o nie wydawaniu wyroku wstępnego na tym etapie postępowania.

W piśmie z dnia 2 maja 2016 roku pozwany nie wyraził zgody na zawarcie ugody oraz podtrzymał swoje stanowisko stosownie do wcześniej złożonych pism procesowych. (pismo procesowe, k. 292 – 293)

Pismem z dnia 30 czerwca 2016 roku (data wpływu do Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie) pełnomocnik powodów poinformował, że żądania zawarte w piśmie procesowym z dnia 1 marca 2016 roku są żądaniami ewentualnymi, które strona rozumie w taki sposób, iż są one rozpoznawane tylko wówczas, gdy brak podstaw do uwzględnienia żądania głównego, to jest zawartego w pozwie. (pismo procesowe, k. 364)

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 10 czerwca 2005 roku pomiędzy (...) Bank S.A. (obecnie (...) S.A.) a T. C. i A. C. (uprzednio K.) zawarta została umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „M.” waloryzowany kursem franka szwajcarskiego (CHF). Jako cel kredytu strony określiły finansowanie przedpłat na poczet budowy i nabycia od dewelopera lokalu

mieszkalnego oznaczonego nr (...) oraz miejsca parkingowego oznaczonego numerem (...) w wielostanowiskowym parkingu podziemnym – położonych w W. przy ul. (...) oraz finansowanie poniesionych nakładów na ww. inwestycję (§1 ust. 1a umowy). Kwota kredytu określona została na 317989,74 zł, zaś waluta waloryzacji kredytu na franki szwajcarskie (§1 ust. 2 i 3 umowy). Okres kredytowania strony ustaliły na 360 miesięcy, tj. od dnia 10 czerwca 2005 roku do dnia 10 lipca 2035 roku (§1 ust. 4 umowy). Termin spłaty kredytu strony ustaliły na 10. dzień każdego miesiąca (§1 ust. 6 umowy). Na dzień zawarcia umowy między stronami oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym wynosiło 2,95%. W okresie ubezpieczenia kredytu w (...) S.A. i (...) S.A. dokonanego zgodnie z §3 ust. 6 pkt 1 oprocentowanie kredytu wynosiło 3,95 %. Po zakończeniu okresu ubezpieczenia obniżenie oprocentowania kredytu o 1 punkt procentowy (p.p.) miało nastąpić od daty spłaty najbliższej raty (§1 ust. 8 umowy). W §6 ust. 1 umowy strony ustaliły, że spłata kredytu następować będzie na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu z rachunku określonego w ust. 3. (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy kredytowej, k. 55 – 64)

W §7 ust. 1 wskazano, że (...) S.A. udzieli kredytobiorcy, na jego wniosek, kredytu hipotecznego przeznaczonego na cel określony w §1 ust. 1, w kwocie określonej w §1 ust. 2, waloryzowanego kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w (...) była określona na podstawie kursu kupna waluty (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu. Zgodnie z §11 ust. 1 kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej przez (...) S.A. ustalona była w wysokości określonej w §1 ust. 8 umowy. Zmiana wysokości oprocentowania kredytu mogła nastąpić w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej), którego waluta była podstawą waloryzacji (ust. 2). W §11 ust. 3 umowy wskazano, że o każdej zmianie oprocentowania MultiBank ma zawiadamiać kredytobiorcę i poręczycieli na piśmie. Informacja na temat obowiązującego oprocentowania kredytu podawana miała być również do wiadomości w placówkach i na stronach internetowych MultiBanku. Informacje o wysokości rat kapitałowo – odsetkowych po zmianie oprocentowania kredytobiorca mógł uzyskać za pośrednictwem MultiLinii oraz internetu. MultiBank miał również sporządzić i wysłać harmonogram spłat określający nową wysokość rat spłaty kredytu. Zgodnie z ust. 4 w przypadku zmiany stóp procentowych w MultiBanku, zmiana oprocentowania dla uruchomionego kredytu miała nastąpić w dniu spłaty najbliższej raty wynikającej z harmonogramu spłat, której płatność wypadać miała po dniu, od którego obowiązywać miało zmienione oprocentowanie. W myśl §10 ust. 5 umowy zmiana oprocentowania kredytu nieuruchomionego następować miała od dnia wejścia zmiany w życie. (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy kredytowej, k. 55 – 64)

Zgodnie z §11 ust. 6 zmiana wysokości oprocentowania kredytu dokonana zgodnie z postanowieniami §10 nie stanowiła zmiany umowy. (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy kredytowej, k. 55 – 64)

W myśl §12 ust. 1 umowy kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo – odsetkowych określonych w §1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat. Harmonogram spłat kredytu stanowił załącznik nr 1 do umowy oraz jej integralną część i miał zostać kredytobiorcy listem poleconym w terminie 14 dni od daty uruchomienia kredytu. Harmonogram spłat sporządzony był w (...) (§12 ust. 2 umowy). Raty kapitałowo – odsetkowe miały być płatne w dniu określonym w §1 ust. 6, tj. w dniu 10. każdego miesiąca z tym, że pierwsza rata kapitałowo – odsetkowa płatna była po co najmniej 28 dniach od daty uruchomienia kredytu, nie później jednak niż po 61 dniach od daty uruchomienia kredytu (§12 ust. 3 umowy). (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy kredytowej, k. 55 – 64)

Zgodnie z §11 ust. 5 umowy raty kapitałowo – odsetkowe spłacane miały być w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50. W myśl §12 ust. 7 (...) S.A. pobierał odsetki za okres od dnia powstania zadłużenia do dnia poprzedzającego spłatę kredytu. W przypadku wcześniejszej spłaty (...) S.A. pobierał odsetki za okres wykorzystania kredytu do dnia poprzedzającego wcześniejszą spłatę kredytu. Odsetki naliczane miały być w okresach miesięcznych, licząc od dnia uruchomienia kredytu, przyjmując, iż rok liczy 365 dni (§12 ust. 8 umowy). Kredytobiorca uprawniony był

do dokonania wcześniejszej spłaty całości lub części kredytu bez prowizji banku (§13 ust. 1 i 2 umowy). (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy kredytowej, k. 55 – 64)

W §29 umowy kredytobiorcy oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptują. Kredytobiorcy wskazali, że są świadomi, iż z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu (§29 ust. 1 umowy). Kredytobiorcy oświadczyli również, że zostali dokładnie zapoznani z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) S.A. oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptują (§29 ust. 2 umowy). (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy kredytowej, k. 55 – 64)

W §28 umowy strony postanowiły, że integralną część umowy stanowił regulamin udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych – (...). Kredytobiorcy oświadczyli, że zapoznali się z powyższym regulaminem oraz że uznają jego wiążący charakter. (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy kredytowej, k. 55 – 64)

Zgodnie z Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach MultiPlanów (zwanym dalej Regulaminem), obowiązującym w dacie zawarcia umowy kredytu w ramach mPlanów hipotecznych występowały oferty w złotych oraz w walutach (Rozdział II §1). (dowód: Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) obowiązujący w dacie zawarcia umowy – załącznik do odpowiedzi na pozew – błędne oznaczenie karty)

Stosownie do §1 Regulaminu (...) S.A. udzielał kredytów i pożyczek złotych waloryzowanych kursem następujących walut wymiennalnych, to jest USD / EURO / (...) / (...) / (...) według tabeli kursowej (...) Bank S.A. Zgodnie z §33 rozdziału VIII zatytułowanego (...) w trakcie okresu kredytowania kredytobiorca mógł poprzez złożenie pisemnego wniosku w dowolnym czasie i dowolną ilość razy zmienić walutę, będącą podstawą waloryzowania kredytu. W przypadku zmiany waluty kredytu hipotecznego ze złotych polskich na walutę obcą, kredytobiorca osiągający dochód w złotych polskich musiał posiadać zdolność kredytową wystarczającą do spłaty miesięcznej raty kredytu hipotecznego w wysokości 120% raty kredytu hipotecznego przyjmowanego w kalkulacji zdolności kredytowej dla kredytu hipotecznego udzielanego w złotych polskich (ust. 1 regulaminu). W §23 Regulaminu wskazano, że wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo – odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty określona była w tej samej walucie, natomiast jej spłata dokonywana była w złotych po uprzednim jej przeliczeniu według kursu sprzedaży danej waluty, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty. Wysokość rat odsetkowych i kapitałowo – odsetkowych kredytu waloryzowanego wyrażona w złotych, ulegała comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty, według tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty. (dowód: Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) obowiązujący w dacie zawarcia umowy – załącznik do odpowiedzi na pozew – błędne oznaczenie karty)

Zgodnie z regulaminem udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...), obowiązującym od dnia 20 kwietnia 2009 roku, w ramach „MultiPlanów hipotecznych” występowały oferty: w złotych oraz waloryzowane kursem walut wymiennalnych. W rozdziale I określono definicję pojęć używanych w umowach kredytu. S. walutowy to różnica pomiędzy kursem sprzedaży, a kursem zakup waluty obcej ogłaszanym przez (...) Bank S.A. w tabeli kursowej (...) Banku S.A. dostępnej na stronie internetowej MultiBanku pod adresem www.multibank.pl. (...) wskazano w §1 ust. 1 Regulaminu MultiBank udzielał kredytów i pożyczek w złotych polskich oraz kredytów i pożyczek złotych waloryzowanych kursem walut wymiennalnych. Kredyty i pożyczki udzielane w złotych mogły występować z usługą bilansowania zadłużenia oraz bez usługi bilansowania zadłużenia. Kredyty i pożyczki waloryzowane kursem walut wymiennalnych mogły być waloryzowane kursem następujących walut, to jest USD / EUR / (...) / (...) według tabeli kursowej (...) Banku S.A. (ust. 7 regulaminu). Kredyt waloryzowany udzielany był w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez Kredytobiorcę walutę obcą. Przeliczenia kredytu na walutę waloryzacji MultiBank dokonywał wg kursu kupna danej waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującej w dniu i godzinie uruchomienia kredytu. Szczegółowe informacje o wysokości kursu zastosowanego do

uruchomienia kredytu kredytobiorca mógł uzyskać u pracownika MultiBanku lub za pośrednictwem multilinii. W §2 wskazano natomiast, że kursy kupna / sprzedaży walut publikowane w tabeli kursowej (...) Banku S.A., stosowane do uruchomienia/splaty/przewalutowania kredytów i pożyczek waloryzowanych podawane są do wiadomości za pośrednictwem strony internetowej (...) multilinii oraz sieci placówek (ust. 1 regulaminu). Wysokość kursów kupna / sprzedaży walut obowiązujących w danym dniu roboczym mogła ulegać zmianie. Decyzja o zmianie wysokości kursów, jak również o częstotliwości zmiany podejmowana była samodzielnie przez MultiBank z uwzględnieniem czynników wymienionych w ust. 4 (ust. 2 regulaminu). Kursy kupna / sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego wyznaczone były z uwzględnieniem poniższych czynników:

- bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym;
- podaży i popytu na waluty na rynku krajowym;
- różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym;
- płynności rynku walutowego;

stanu bilansu płatniczego i handlowego (ust. 4 regulaminu). (dowód: Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) obowiązujący od dnia 20 kwietnia 2009 roku – załącznik do odpowiedzi na pozew – błędne oznaczenie karty)

O zmianie zasad wyznaczania kursów kupna / sprzedaży walut oraz spreadu walutowego (...) powiadamiał kredytobiorcę na piśmie lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, a w szczególności za pośrednictwem strony internetowej (ust. 5 regulaminu). Zgodnie z §9 ust. 1 Regulaminu kredyty były oprocentowane według zmiennej stopy procentowej, określonej w umowie. W myśl ust. 2 sposób ustalania wysokości oprocentowania kredytu oraz tryb i warunki jego zmiany określała umowa. W §23 Regulaminu wskazano, że spłata kredytu mogła następować poprzez: wpłatę gotówki w (...), pobieranie środków pieniężnych z rachunku MultiKonto i rachunku bilansującego kredytobiorcy prowadzonego w (...), na podstawie udzielonego przez kredytobiorcę upoważnienia – jeżeli kredytobiorca przystąpił usługi bilansowania zadłużenia, wpłatę dokonaną przelewem (ust. 1). Wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo – odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty określona była w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana była w złotych po uprzednim jej przeliczeniu według kursu sprzedaży danej waluty obcej, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień splaty (ust. 2 regulaminu). Wysokość rat odsetkowych i kapitałowo – odsetkowych kredytu waloryzowanego wyrażona w złotych, ulegała comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty, według tabeli kursowej (...) Banku SA na dzień splaty (ust. 3 regulaminu). Termin splaty kredytu był zachowany, jeśli w dniu splaty raty, wynikającym z harmonogramu splaty, nastąpiło uznanie rachunku kredytowego pełną kwotą raty (ust. 4 regulaminu). Zgodnie z §24 Regulaminu kredyt lub pożyczka hipoteczna mogła być spłacana w ratach równych lub malejących. Z §33 ust. 1 Regulaminu wynikało, że w trakcie okresu kredytowania kredytobiorca mógł poprzez złożenie wniosku w dowolnym czasie i dowolną ilość razy zmienić walutę, będącą podstawą waloryzowania kredytu. W przypadku zmiany waluty kredytu hipotecznego ze złotych polskich na walutę obca, kredytobiorca osiągający dochód w złotych polskich musiał posiadać zdolność kredytową wystarczającą do splaty miesięcznej raty kredytu hipotecznego w wysokości wyższej od raty kredytu hipotecznego w kalkulacji zdolności kredytowej dla kredytu hipotecznego udzielanego w złotych polskich (ust. 1 regulaminu). W myśl ust. 2 wniosek o zmianę waluty kredytobiorcy mogli złożyć w placówkach (...) lub za pośrednictwem MultiLinii. W ust. 3 wskazano zaś, że (...)mógł zażądać od kredytobiorcy składającego wniosek o przewalutowanie okazania dokumentów, związanych z koniecznością badania jego zdolności kredytowej, dokumentów dotyczących zabezpieczenia splaty kredytu i / lub przedstawienia dodatkowego zabezpieczenia splaty. Jak wynika z §33 ust. 4 Regulamin na przewalutowanie kredytu wymagana była zgoda ewentualnych poręczycieli, przystępujących do długu oraz ich współmałżonków, pozostających w majątkowej wspólności ustawowej, a także innych osób, będących dłużnikami MultiBanku z tytułu zabezpieczenia wierzycelności MultiBanku, wynikających z udzielenia kredytu. (dowód: Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) obowiązujący od dnia 20 kwietnia 2009 roku – załącznik do odpowiedzi na pozew – błędne oznaczenie karty)

Umowa kredytowa została zawarta na podstawie złożonego przez T. C. i A. C. (uprzednio K.) wniosku o udzielenie kredytu mieszkaniowego (...) w dniu 10 maja 2005 roku. We wniosku kwota kredytu została określona na kwotę 317989,74 zł. Jako walutę kredytu wskazano (...), wnioskodawcy określili okres kredytu na 30 lat, zaś system spłaty na równe raty kapitałowo – odsetkowe. Proponowany termin spłaty określony został na dziesiąty dzień każdego miesiąca. (dowód: wniosek o udzielenie kredytu – załącznik do odpowiedzi na pozew – brak oznaczenia karty)

(...) Bank S.A. zwanym M. obowiązuje zasada jednej tabeli kursowej, która służy do wszystkich operacji walutowych z klientami banku w godzinach od 8:00 do 16:30. Co do zasady kursy są ustalane o godzinie 8:00 i obowiązują do 16:30. Natomiast w przypadku większej zmienności na rynku tabela kursowa może ulec zmianie w ciągu dnia w ślad za zmianami kursów rynkowych. Dla wszystkich produktów bankowych rozliczanych na podstawie kursów tabeli rynkowej stosuje się tę samą cenę kupna lub sprzedaży danej waluty – odpowiednio. Kredyt hipoteczny waloryzowany kursem waluty obcej jest niżej oprocentowany niż kredyt udzielony i spłacony bezpośrednio w złotych polskich. (okoliczność bezsporna)

Od 1 lipca 2009 roku powodowie mieli możliwość spłaty zaciągniętego kredytu waloryzowanego kursem (...) bezpośrednio w walucie z pominięciem kursów (...) ustalanych przez bank. W dniu 30 czerwca 2009 roku bank informował wszystkich swoich klientów w formie wiadomości w serwisie transakcyjnym dostępnym po zalogowaniu się na swój rachunek bankowy z użyciem narzędzi autoryzacyjnych, jak i w formie komunikatów na swojej stronie internetowej o tym, że zgodnie z Rekomendacją S (II) Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie z 2008 roku ma umożliwić swoim klientom spłatę kredytu bezpośrednio w walucie waloryzacji, a sporządzenie aneksu do umowy kredytu ma być bezpłatne. Banki były zobowiązane wdrożyć tę rekomendację do 1 lipca 2009 roku. (okoliczność bezsporna)

W wyniku powyższej rekomendacji, w dniu 1 lipca 2009 roku, (...) Bank S.A. wprowadził zmiany do Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...). Zgodnie z §33 ust. 1 Regulaminu w trakcie okresu kredytowania kredytobiorca mógł poprzez złożenie wniosku w dowolnym czasie i dowolną ilość razy zmienić walutę, będącą podstawą waloryzowania kredytu. W przypadku zmiany waluty kredytu hipotecznego ze złotych polskich na walutę obcą kredytobiorca osiągający dochód w złotych polskich musiał posiadać zdolność kredytową wystarczającą do spłaty miesięcznej raty kredytu hipotecznego w wysokości wyższej od raty kredytu hipotecznego w kalkulacji zdolności kredytowej dla kredytu hipotecznego udzielanego w złotych polskich (ust. 1 regulaminu). W myśl ust. 2 Regulaminu wnioski o zmianę waluty kredytobiorcy mogli złożyć w placówkach (...) lub za pośrednictwem MultiLinii. W ust. 3 wskazano zaś, że MultiBank mógł zażądać od kredytobiorcy składającego wniosek o przewalutowanie okazania dokumentów, związanych z koniecznością badania jego zdolności kredytowej, dokumentów dotyczących zabezpieczenia spłaty kredytu i / lub przedstawienie dodatkowego zabezpieczenia spłaty. Jak wynika z §33 ust. 4 Regulamin na przewalutowanie kredytu wymagana była zgoda ewentualnych poręczycieli, przystępujących do długu oraz ich współmałżonków, pozostających w majątkowej wspólności ustawowej, a także innych osób, będących dłużnikami (...) z tytułu zabezpieczenia wierzytelności (...), wynikających z udzielenia kredytu. (dowód: Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach MultiPlanów ze zmianami z dnia 1 lipca 2009 roku – załącznik do odpowiedzi na pozew – błędne oznaczenie karty)

W myśl §34 ust. 1(...)wydawał decyzje dotyczącą przewalutowanie kredytu w terminie maksymalnie 14 dni od daty złożenia wniosku o przewalutowanie wraz z innymi dokumentami, jeśli były wymagane. Przewalutowanie kredytu powodowało konieczność sporządzenia aneksu do umowy. Podpisanie aneksu następowało po spełnieniu warunków określonych przez (...) (ust. 3 regulaminu). (dowód: Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach MultiPlanów ze zmianami z dnia 1 lipca 2009 roku – załącznik do odpowiedzi na pozew – brak oznaczenia karty)

Strony, tj. kredytodawca (...) Bank S.A. i kredytobiorcy T. C. i A. C. w dniu 16 lutego 2012 roku zawarły aneks do ww. umowy. Zgodnie z §4 aneksu, w przypadku gdy kredytobiorca / pożyczkobiorca złożył dyspozycję spłaty kredytu / pożyczki w walucie waloryzacji, strony przyjmowały jako obowiązujące, między innymi, następujące zasady spłaty:

- w całym okresie obowiązywania umowy począwszy od dnia dokonania zmiany waluty spłaty, spłata kredytu / pożyczki dokonywana jest bezpośrednio w walucie waloryzacji kredytu / pożyczki, tj. we franku szwajcarskim (...) bez przeliczania wysokości raty na złote (pkt 1);

- spłata kredytu następowała na podstawie nieodwołalnego – do chwili całkowitej spłaty zadłużenia wynikającego z umowy – zlecenia dokonywania przelewu z rachunku walutowego nr (...) prowadzonego w banku wskazanym przez kredytobiorcę / pożyczkobiorcę, jako rachunek który ma być obciążony tytułem spłaty kredytu / pożyczki. (dowód: aneks do umowy – załącznik do odpowiedzi na pozew – brak oznaczenia karty)

W dniu 14 czerwca 2005 roku powodom została wypłacona kwota 289240,80 zł tytułem pierwszej, drugiej i trzeciej transzy kredytu. W dniu 25 lipca 2005 roku pozwany bank wypłacił powodom pozostałą część kredytu w wysokości 27938,36 zł. (dowód: zaświadczenie, k. 67)

Od dnia zawarcia umowy o kredyt do dnia 10 sierpnia 2011 roku pozwany bank pobrał od powodów tytułem umowy kredytu łącznie kwotę 113013,54 zł. (dowód: zaświadczenie, k. 68 – 72)

Pismem z dnia 10 czerwca 2015 roku (data nadania w placówce pocztowej) T. C. i A. C. wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 43734 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania w związku z zastosowaniem w tej umowie przez bank niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ k.c., dotyczących m. in. jednostronnego ustalania przez bank wysokości zobowiązania kredytobiorcy z tytułu udzielonego kredytu (już po zawarciu umowy), w szczególności wobec przeliczenia wierzytelności banku z tytułu udzielonego kredytu na walutę obcą, w której wierzytelność ta była następnie wyrażana ((...)), z zastosowaniem przelicznika ustalanego (już po zawarciu umowy) jednostronnie przez bank oraz w związku z przeliczeniem wpłat dokonanych przez kredytobiorcę oraz nieprawidłową wysokością rat kredytów wyrażanych przez bank. (dowód: wezwanie do zapłaty, k. 75 – 79)

W dniu 1 marca 2016 roku T. C. i A. C. złożyli oświadczenia o uchyleniu się od świadczenia złożonego pod wpływem istotnego błędu przy zawarciu umowy numer (...), to jest umowy o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem franka szwajcarskiego. Składający oświadczenia stwierdzali, iż umowy z uwagi na występujące w nich klauzule abuzywne są nieważne, co najmniej w części. (dowód: poświadczone za zgodność z oryginałem kserokopie oświadczeń, k. 212, 213)

Stan faktyczny został ustalony na podstawie wskazanych wyżej dowodów.

Ustalenia faktyczne sąd oparł wyłącznie na treści dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, przy czym podkreślenia wymaga to, że strony procesu, a w szczególności strona powodowa reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie przedstawiła żadnego materiału dowodowego dla wykazania faktów, które mogłyby okazać się istotne dla rozstrzygnięcia sprawy wobec powoływania się przez T. C. i A. C. na złożenie w dniu 10 czerwca 2005 roku oświadczenia woli pod wpływem błędu.

Co do dokumentów stanowiących podstawę dla ustalenia faktów stwierdzić należy, że zostały one sporządzone przez kompetentne osoby w ramach wykonywanych przez nie czynności, czy też wytworzone bezpośrednio przez strony, które w toku procesu nie kwestionowały ich prawdziwości; również sąd dokonując ich kontroli od strony formalnej i zawartości merytorycznej nie dopatrył się uchybień ani śladów wskazujących na ich fałszowanie przez podrabianie lub przerabianie.

W kwestii dowodu z dokumentów w postaci oświadczeń złożonych przez T. C. i A. C. w dniu 1 marca 2016 roku szczegółowe rozważania poczynione zostaną podczas wyjaśniania podstawy prawnej wyroku.

Sąd na podstawie treści art. 302 §1 k.p.c. pominął dowód z przesłuchania stron, w tym powodów z uwagi na ich niestawiennictwo na rozprawie w dniu 16 czerwca 2016 roku, pomimo ich prawidłowego wezwania, a zatem z przyczyn natury faktycznej. Nie sposób przy tym nie podnieść, iż pełnomocnik powodów wprost stwierdził, że nie widzi konieczności przesłuchania powodów w charakterze strony (vide oświadczenie pełnomocnika powodów, k. 358v). Tymczasem wydaje się, iż tylko przesłuchanie powodów miałoby rozstrzygający charakter dla ustalenia rzeczywistego

stanu rzeczy, to jest ustalenia, czy w dacie składania wniosku kredytowego, a najpóźniej w dacie zawarcia umowy o kredyt T. C. i A. C. działali pod wpływem błędu, czy był to błąd istotny, a wreszcie, czy błąd został wywołany podstępnie. W sytuacji, gdy strona powodowa dobrowolnie zrezygnowała z przeprowadzenia dowodu na tę okoliczność sąd zwolniony został z obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu.

Wobec niestawiennictwa powodów na rozprawie stracił na aktualności wniosek pełnomocnika pozwanego zawarty w odpowiedzi na pozew co do dopuszczenia dowodu z przesłuchania stron ograniczonego do przesłuchania powodów na okoliczność zawarcia umowy o treści, jaka została dołączona do pozwu. Ocenic należy, iż prowadzenie dowodu z przesłuchania stron wyłącznie z inicjatywy pozwanego, który nie zaprzeczył, że umowa jako taka została zawarta – w sytuacji żądania określonej treści sformułowanego przez stronę powodową – byłoby pozbawione podstaw. W przypadku powoływania się przez stronę powodową na zawarcie umowy pod wpływem błędu przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a także kodeksu cywilnego kładą właśnie na tę stronę ciężar udowodnienia, iż tego rodzaju sytuacja miała miejsce. Przyjąc tym samym należy, że strona pozwana jest zwolniona z dowiedzenia w takiej sytuacji, iż przy zawieraniu umowy żadna ze stron, w szczególności kredytobiorcy – powodowie w niniejszej sprawie nie działali pod wpływem błędu, czy też mieli świadomość doniosłości zaciągniętych zobowiązań.

W dalszej kolejności powodowie dobrowolnie rezygnując z przeprowadzenia dowodu z ich przesłuchania doprowadzili do sytuacji, w której nieudowodnione pozostało, przykładowo to, iż zawierając umowę nie mieli świadomości ryzyka związanego z zaciągnięciem kredytu waloryzowanego.

Ostatnią wartą wyjaśnienia kwestią pozostaje to, iż w odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanego wnosił o oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego właściwego do spraw wyliczeń matematycznych lub biegłego właściwego do spraw audytu finansowego lub ekonomii. W rzeczywistości trudno wniosek „dowodowy” złożony przez pełnomocnika powodów uznać za skutecznie złożony, skoro został on, jak wynika z treści uzasadnienia pozwu złożony z ostrożności procesowej i nie został ponowiony po zapoznaniu się z treścią odpowiedzi na pozew. Zapoznanie się z treścią przepisu art. 126 §1 pkt 3 k.p.c. rozstrzyga w tej mierze wszelkie wątpliwości, to znaczy osnowa wniosku w piśmie procesowym powinna zawierać dowody na poparcie twierdzeń. Złożenie wniosku dowodowego „z ostrożności procesowej, na wypadek kwestionowania przez pozwanego bank prawidłowości wyliczeń” (vide uzasadnienie pozwu, k. 15 akt sprawy) nie może zostać uznane za skuteczne złożenie wniosku dowodowego w rozumieniu przepisu art. 217 §1 k.p.c. Istotą dla ewentualnego przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego jest wdanie się w spór przez pozwanego co do prawidłowości wyliczeń zaprezentowanych przez powodów. Strona powodowa tymczasem nie złożyła wniosku dowodowego wprost, co wobec takiego sformułowania „wniosku dowodowego” w pozwie de facto zwolniło sąd z obowiązku wypowiedzania się co do niego i to niezależnie od stanowiska pełnomocnika pozwanego zawartego w odpowiedzi na pozew. W istocie powód nie złożył skutecznie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu ekonomii, czy audytu finansowego i to pomimo zakwestionowania przedłożonych wyliczeń przez pełnomocnika pozwanego. W takiej sytuacji, gdy pełnomocnik powodów ograniczył się do popierania powództwa w wersji zmodyfikowanej sąd nie wypowiedział się w przedmiocie wniosku złożonego w uzasadnieniu pozwu.

Końcowo i na marginesie podnieść należy, że uwzględnienie wniosku o powołanie biegłego sądowego właściwego do spraw wyliczeń matematycznych lub biegłego właściwego do spraw audytu finansowego lub ekonomii wobec stwierdzenia na wstępie, iż powództwo nie jest zasadne prowadziłyby do niczym nieuzasadnionej przewlekłości w postępowaniu, a także powiększenia jego kosztów. Innymi słowy nawet przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego nie zmieniłyby rozstrzygnięcia sądu, który nie dopatrył się zawarcia w umowie kredytowej klauzul abuzywnych, czy też działania powodów pod wpływem błędu przy zawarciu umowy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie zważył, co następuje.

Powództwo po modyfikacji pismem procesowym z dnia 1 marca 2016 roku podlega oddaleniu, jako pozbawione uzasadnionych podstaw tak w zakresie roszczenia głównego, jak i roszczeń ewentualnych.

W pierwszej kolejności Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie dokonał oceny podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia, gdyż jego uwzględnienie powodowałoby konieczność oddalenia powództwa bez czynienia dalszych ustaleń i rozważań. Strona pozwana błędnie wywodzi, że roszczenie powodów podlega trzyletniemu okresowi przedawnienia. Uzyskanie przez bank nienależnych korzyści majątkowych jest samoistnym źródłem zobowiązania z tytułu tzw. bezpodstawnego wzbogacenia. W wyniku powyższego bank, jako „wzbożony” jest obowiązany do zwrotu korzyści w naturze lub jej wartości, a klientowi – „zubożonemu” przysługuje roszczenie o wydanie korzyści (jej wartości). Jako szczególny przypadek bezpodstawnego wzbogacenia kodeks cywilny przyjmuje nienależne świadczenie (art. 410 §1 i §2 k.c.). Roszczenie z bezpodstawnego wzbogacenia jest roszczeniem majątkowym, a tym samym ulega przedawnieniu. W związku z tym, że kodeks cywilny nie zawiera szczególnej regulacji, co do przedawnienia roszczenia z tytułu nienależnego świadczenia (bezpodstawnego wzbogacenia), ma tu zastosowanie przedawnienie na zasadach ogólnych, tj. 10 lat lub 3 lata w przypadkach świadczeń związanych z działalnością gospodarczą lub świadczeniem okresowym. Obowiązek płacenia przez klienta rat z tytułu udzielonego kredytu w swej naturze jest świadczeniem okresowym. Każda umowa określa wyraźnie dzień, kiedy klient jest obowiązany dokonać wpłaty kolejnej raty. Natomiast w wypadku nienależnego świadczenia, brak jest wskazania, czy to w umowie, czy też w przepisach prawa, terminu spełnienia świadczenia przez bank na rzecz klienta z omawianego tytułu, tj. zwrotu nienależnie pobranych kwot z tytułu spłacanego kredytu. Jest to zatem świadczenie bezterminowe. Pomimo, że po każdym pobraniu nienależnej kwoty klient może żądać od banku jej zwrotu, to jednak zgodnie z treścią art. 455 k.c. musi go do tego wezwać, a tym samym określić termin jego spełnienia. Tym samym, należy przyjąć, iż bank nie jest zobowiązany zwracać nienależnie pobranych kwot w równych odstępach czasu, tj. co miesiąc po pobraniu raty, ale niezwłocznie lub w wyznaczonym terminie po wezwaniu do takiego zwrotu. W związku z tym brak jest podstaw do przyjęcia, iż roszczenie pierwotne powodów jest roszczeniem o świadczenie okresowe, co wykluczało uznanie, że podlega ono trzyletniemu terminowi przedawnienia. Nadto, roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia jest tylko dla banku roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej, tylko wobec roszczenia banku z omawianego tytułu można by powoływać się na trzyletni termin przedawnienia. Wobec braku upływu dziesięcioletniego terminu przedawnienia zarzut ten okazał się bezzasadny.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie rozważał merytoryczną zasadność żądania powodów T. C. i A. C..

Pierwotnie powodowie domagali się zasądzenia od (...) S.A. kwoty 4295,70 złotych, a mianowicie na rzecz powódki A. C. kwoty 2147,85 zł oraz na rzecz powoda T. C. kwoty 2147,85 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty.

Powództwo w tym kształcie zostało zmienione pismem procesowym z dnia 1 marca 2016 roku w taki sposób, że powodowie podtrzymując żądanie zawarte w pozwie domagali się zasądzenia tożsamej kwoty także na tej podstawie, iż w dniu 1 marca 2016 roku złożyli pozwanej spółce oświadczenie o uchyleniu się od oświadczenia woli, jako złożonego pod wpływem błędu, zaś na skutek tego uchylenia po stronie pozwanej nastąpiło bezpodstawne wzbogacenie.

Okolicznością bezsporną w realiach niniejszej sprawy jest to, że T. C. i A. C. zawarli w dniu 10 czerwca 2005 roku z (...) Bank S.A. (obecnie (...) S.A.) umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...), który miał być waloryzowany kursem franka szwajcarskiego.

U podstaw roszczenia zawartego w pozwie legło stwierdzenie strony powodowej, iż (...) S.A. (uprzednio (...) Bank S.A.) stosował w umowie postanowienia niedozwolone, to jest klauzule abuzywne. Według postanowień po wypłacie sumy kredytowej miernikiem zadłużenia stała się waluta obca, a wyłącznie uprawnionym do określenia wartości stał się bank, który w sposób jednostronny decydował o treści umowy łączącej go z kredytobiorcami. W konsekwencji powodowie opierali swoje roszczenie na treści art. 385¹ k.p.c. W dalszej kolejności wywodzili, iż winni uzyskać zwrot świadczeń, które zostały pobrane przez pozwanego w wyniku zastosowania postanowień niedozwolonych, gdyż świadczenia te były nienależne, a bank pozostaje bezpodstawnie wzbogacony (art. 405 k.c.).

Powodowie w toku postępowania podnosili, że postanowienie zawarte w §7 ust. 1 oraz §12 ust. 5 wskazanej wyżej umowy określające sposób waloryzacji kredytu, tj. przeliczania kursu walut według tabeli udostępnianej przez pozwany bank, jako klauzula niedozwolona nie wiąże stron, w związku z czym pozwany bank winien zwrócić powodom pobrane od nich nienależne świadczenia w łącznej kwocie 4295,70 zł, tj. po 2147,85 zł dla każdego z nich.

T. C. i A. C. podnosili, że abuzywne są postanowienia §7 ust. 1 i §12 ust. 5 umowy, tj. w zakresie zasad (a w zasadzie ich braku) ustalania kursu waluty obcej – franka szwajcarskiego, która to abuzywność ich daniem polegała na:

1. braku sprecyzowania sposobu ustalania kursu wymiany walut;
2. przyznaniu sobie przez bank możliwości uzyskania korzyści finansowych stanowiących dla kredytobiorcy dodatkowe koszty kredytu, które są dla kredytobiorcy niemożliwe do oszacowania;
3. pozbawieniu klientów wpływu na ustalenie kursu walut;
4. przyznaniu przez bank sobie prawa do jednostronnego kształtowania sytuacji klienta;
5. uprawnieniu banku do jednostronnego kształtowania zobowiązania konsumenta, które nie doznaje żadnych formalnych ograniczeń;
6. wykorzystywaniu swojej pozycji jako profesjonalisty i celowym zredagowaniu zapisów o „tabeli” w sposób gwarantujący dysproporcję praw i obowiązków, w sposób korzystny dla banku (bank powinien był precyzyjnie wskazać sposób wyliczenia kursów CHF – PLN – C HF i powiązać kursy czynnikiem zewnętrznym);
7. faktycznym wykorzystywaniu tak ukształtowanej pozycji kontraktowej i pobieraniu od konsumenta świadczeń ze świadomością, iż są one nienależne, pomimo obecności tożsamyh klauzul w rejestrze Prezesa UOKiK ora pomimo niewątpliwej znajomości treści art. 385³ pkt 9 k.c.

W tym miejscu wspomnieć należy, że T. C. i A. C. wnieśli poza głównym roszczeniem 35 żądań ewentualnych, których istota sprowadzała się do:

1. żądania zapłaty poszczególnych kwot wobec wyeliminowania bądź zmiany abuzywnych ich zdaniem klauzul umownych;
2. żądania ustalenia nieważności umowy zawartej pod wpływem błędu;
3. żądania ustalenia, że strony łączyła umowa kredytu o treści wskazanej w pismach powodów w zakresie sposobów i warunków zmiany kursu walut, na podstawie których przeliczana była kwota ich kredytu.

W związku z tym stwierdzić należy, że przy wykładni oświadczeń wyrażonych w pismach procesowych należy wychodzić z założenia, że ich autorzy są ludźmi rozsądnymi – składając pismo w określonym celu chcą zatem także tego, co jest niezbędne do jego urzeczywistnienia.

Sąd rozpoznaje żądanie ewentualne i orzeka o nim dopiero po oddaleniu głównego żądania pozwu. W razie uwzględnienia żądania przedstawionego jako pierwsze, rozpoznanie żądania ewentualnego staje się bezprzedmiotowe. Żądanie ewentualne jest dopuszczalne nie tylko w sprawach o zasądzenie świadczenia, ale także w sprawach o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego bądź prawa oraz o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa.

W świetle art. 191 k.p.c. kumulacja roszczeń jest dopuszczalna, jeżeli nadają się one do tego samego trybu postępowania oraz jeżeli sąd jest właściwy ze względu na ogólną wartość roszczeń, a gdy są to roszczenia różnego rodzaju, jeżeli dla któregośkolwiek z nich nie jest przewidziane postępowanie odrębne ani nie zachodzi niewłaściwość sądu według przepisów o właściwości bez względu na wartość przedmiotu sporu. Możliwość kumulacji roszczeń

nie zależy zatem od jakiegokolwiek związku faktycznego lub prawnego między nimi. Powód może także dochodzić tych roszczeń jako ewentualnych, a pomiędzy powództwem głównym i ewentualnym nie musi zachodzić związek; mogą to być także roszczenia wyłączające się nawzajem, gdyż istotą roszczenia ewentualnego jest to, że obowiązek jego rozpoznania powstaje dopiero w razie oddalenia powództwa głównego. Obowiązek rozpoznania roszczenia ewentualnego powstaje dopiero w razie oddalenia pierwszego powództwa (tak: Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2 grudnia 2014 roku, w sprawie I ACa 843/14, opublikowanym w bazie orzeczeń Lex nr 1624056).

Trudno odnieść wrażenie o możliwości zgłoszenia żądań ewentualnych w sytuacji, gdy te określone w piśmie procesowym z dnia 1 marca 2016 roku są w istocie wewnętrznie sprzeczne. Powodowie z jednej strony powoływali się od początku procesu na zawarcie w umowie klauzul abuzywnych i z tego powodu niewiążący ich charakter, a w dalszej na nieważność umowy, która została zawarta pod wpływem błędu. W tle przewija się żądanie zasądzenia określonej kwoty pieniężnej, jako pobranej przez pozwanego i będącej świadczeniem nienależnym. W doktrynie tymczasem stawia się warunek, iż żądanie ewentualne nie może wypływać z podstawy prawnej sprzecznej z podstawą żądania głównego. Tego rodzaju sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie, skoro łączy się żądanie zasądzenia określonej kwoty, jako świadczenia nienależnego pobranego z umowy jednocześnie zawartej pod wpływem błędu i zawierającej klauzule abuzywne.

(...) budowanie żądania miało na celu uzyskanie dla powodów korzystnego orzeczenia, jakkolwiek wobec nieudowodnienia przez T. C. i A. C. tego, iż umowa z dnia 10 czerwca 2005 roku została przez nich zawarta pod wpływem błędu przyjąć należy, iż żądania ewentualne sprowadzające się do żądania ustalenia nieważności umowy nie mogły zostać uwzględnione.

Dodatkowo, pełnomocnikowi powodów umyka, iż w przypadku ustalenia nieważności umowy wobec przyjęcia, że powodowie zawarli są działając pod wpływem błędu powstałby obowiązek zwrotu wzajemnych świadczeń (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2012 roku, w sprawie II CSK 31/12, opublikowany w bazie orzeczeń Lex nr 1219498), a nie wydaje się, by taki był cel występowania z powództwem w niniejszej sprawie.

Powyższe uwagi sąd czyni niejako na wstępie, gdyż wobec tak znacznej ilości żądań powodów, zbliżonych do siebie merytorycznie oraz uzasadnionych w analogiczny sposób konieczne stało się zbadanie ich wszystkich i rozważenie wszelkich wskazanych w nich podstaw faktycznych i prawnych jednocześnie, a wreszcie odniesienie się do nich łącznie.

Powodowie wskazywali, że umowa ani regulamin udzielania kredytów nie precyzuje sposobu dokonywania wymiany kursu walut (...), na podstawie której dokonywano przeliczenia kwoty kredytu powodów. Bank bowiem powołał się wyłącznie na tabelę, a w §7 ust. 1 umowy wskazano, że MultiBank udzieli kredytobiorcy, na jego wniosek, kredytu hipotecznego przeznaczonego na cel określony w §1 ust. 1, w kwocie określonej w §1 ust. 2, waloryzowanego kursem kupna waluty (...) wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu / transzy. Kwota kredytu wyrażona została jednak w złotym polskim (§1 pkt 2 umowy) i była określona na podstawie kursu kupna waluty (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. Zgodnie z §12 ust. 5 umowy raty kapitałowo – odsetkowe spłacane miały być w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

Strona powodowa twierdziła, że powyższe postanowienia były tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru klauzul niedozwolonych, tj. klauzulami (...) i (...) – w sprawie przeciwko Bank (...) S.A. wpisanymi do rejestru w dniu 15 maja 2012 roku; klauzulą (...) – w sprawie przeciwko Bankowi (...) S.A. wpisaną do rejestru w dniu 16 kwietnia 2014 roku oraz klauzulą (...) – w sprawie przeciwko (...) Bank S.A. wpisaną do rejestru w dniu 5 sierpnia 2014 roku.

W doktrynie i judykaturze wciąż nierozstrzygnięty pozostaje spór o zakres tzw. rozszerzonej prawomocności wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Sąd w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę stanął na stanowisku, że wpisanie klauzuli umownej do rejestru klauzul niedozwolonych nie oznacza automatycznego uznania wszystkich tożsamych postanowień umownych za niedozwolone i niewiążące konsumentów z mocą wsteczną, co wyłączałoby możliwość dokonywania ich kontroli incydentalnej. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 11 października 2007 roku, zgodnie z

którym postępowanie w sprawie abstrakcyjnej kontroli klauzul używanych we wzorcach umownych ma na celu wyeliminowanie pewnych postanowień wzorców, a nie postanowień umów (porównaj: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2007 roku, w sprawie III SK 19/07, opublikowany w bazie orzeczeń Lex nr 496411). Nie oznacza zatem, iż stosowanie określonych sformułowań lub unormowań zostało w ogóle wyłączone w obrocie cywilnoprawnym. Niedozwolone jest jedynie posługiwanie się nimi we wzorcach umów, zaś legalność ich stosowania w konkretnej umowie może być badana w trybie kontroli incydentalnej, z uwzględnieniem postanowień całej umowy, rozkładu praw i obowiązków stron, ryzyka, jakie ponoszą, i tym podobnych.

Mając na uwadze powyższe oraz twierdzenia pozwanego sąd zobligowany był do przeprowadzenia kontroli incydentalnej klauzul umownych, która to kontrola odbyła się na podstawie przepisów art. 385¹ – art. 385³ k.c. Celem kontroli było ustalenie, czy w umowie łączącej powodów z pozwanym występują niedozwolone postanowienia umowne.

Kontrola in concreto wzorca umowy, w odróżnieniu od kontroli in abstracto, dokonywana jest przez sąd w celu udzielenia ochrony indywidualnemu interesowi konsumenta z uwzględnieniem okoliczności faktycznych konkretnej sprawy, a wyrok wydany przez sąd wiąże tylko strony danego postępowania.

Strona powodowa wywodziła, iż klauzule znajdujące się w umowie poddawanej kontroli wpisane są do rejestru klauzul niedozwolonych. Tego rodzaju stwierdzenie dotyczyło klauzul o numerach (...), (...), (...) i (...). Wbrew twierdzeniom strony powodowej stwierdzić należy, iż klauzule te nie odnoszą się do sytuacji ustalonej w niniejszej sprawie. Tego rodzaju stwierdzenie dotyczy zarówno brzmienia spornych klauzul, rodzaju i warunków umowy kredytowej, jak i trybu, zakresu i przedmiotu kontroli postanowienia wzorca umowy.

Zgodnie z art. 385¹ §1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym ceny lub wynagrodzenia, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z art. 385¹ §1 k.c. nie wiąże konsumenta, strony są, stosownie do art. 385¹ §2 k.c. związane umową w pozostałym zakresie. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ §3 k.c.). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ §4 k.c.).

Ocena abuzywności postanowień umownych wymaga dokonania przez sąd weryfikacji „przyzwoitości” konkretnej klauzuli, a więc zbadania, czy oceniane postanowienie wzorca jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumenta. Sąd powinien w ramach oceny ustalić, jak wyglądałyby obowiązki konsumenta w braku kwestionowanej klauzuli – jeżeli konsument na podstawie ogólnych przepisów, byłby w lepszej sytuacji, gdyby konkretnego postanowienia nie było, należy przyjąć, że ma ono charakter abuzywny.

W ramach obowiązującego i wyżej przytoczonego przepisu, by określone postanowienie umowy mogło zostać uznane za „niedozwolone postanowienie umowne” spełnione muszą zostać cztery warunki:

1. umowa musi być zawarta z konsumentem;
2. postanowienie umowy „nie zostało uzgodnione indywidualnie”;
3. postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając jego interes;
4. postanowienie sformułowane w sposób jednoznaczny nie dotyczy „głównych świadczeń stron”.

Przedstawiciele doktryny wskazują, że przez „dobre obyczaje” w rozumieniu art. 385¹ §1 k.c. należy rozumieć pozaprawne reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami (porównaj: G. Bieniek, H. Ciepla, St. Dmowski, J. Gudowski, K. Kołakowski, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, Cz. Żuławska, Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom I, Wielkie Komentarze, Wydawnictwo Lexis Nexis 2009). W swoim orzecznictwie zarówno Sąd Najwyższy, jak i sądy powszechne przyjmują, że za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy w pierwszej kolejności uznać wprowadzenie klauzul godzących w równowagę kontraktową stron; „rażące naruszenie interesów konsumenta” polega zaś na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta (porównaj: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, w sprawie I CK 832/04, opublikowane w Biuletynie Sądu Najwyższego z 2005 roku, nr 11). Pogląd ten podziela również Sąd Apelacyjny w Warszawie, który stoi na stanowisku, że działanie wbrew „dobrym obyczajom” w rozumieniu powołanego wyżej przepisu w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku (porównaj: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 27 maja 2009 roku, w sprawie VI ACa 1473/08, opublikowane w bazie orzeczeń Lex nr 785833). Sprzeczne z dobrymi obyczajami są przykładowo działania wykorzystujące niewiedzę, czy brak doświadczenia konsumenta; naruszają równorzędność stron umowy, są działaniami zmierzającymi do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (porównaj: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 stycznia 2011 roku, w sprawie VI ACa 771/10, opublikowane w bazie orzeczeń Lex nr 824347).

Jeżeli chodzi o rażące naruszenie interesów konsumenta to przyjmuje się, że występuje ono wówczas, jeżeli postanowienie umowne poważnie, znacząco odbiega od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. Przykładowo, w jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy stwierdził, że rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, w sprawie I CK 832/04, opublikowany w Biuletynie Sądu Najwyższego z 2005 roku, nr 11). Pogląd ten jest poniekąd oczywisty, jeżeli weźmie się pod uwagę ekwiwalentność świadczeń, to jest cechą zobowiązań z umów wzajemnych, gdzie świadczenie każdej ze stron stanowi równoważnik (ekwiwalent) tego, co sama otrzymuje.

Zgodnie z art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 roku, Nr 72, poz. 665 z późn. zm.; zwana dalej Prawem bankowym) obowiązującego w dacie zawarcia umowy z pozwanym przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (ust. 1). Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje oraz warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy (ust. 2 pkt 1 – 10). Uwzględniając powyższe przepisy stwierdzić należy, że umowa łącząca strony spełniała wszystkie wyżej wskazane wymogi.

Nie ulega wątpliwości, że w czasie gdy powodowie zawierali umowę z pozwanym, kredyt waloryzowany kursem franka szwajcarskiego był niezwykle korzystny dla klientów, z uwagi na stosunek kursu obu walut. Czyniło to ten „produkt” popularnym, nie wspominając, że różnego rodzaju osoby życia publicznego, w tym politycy zachęcali do korzystania z tego rodzaju kredytu, jako sposobu finansowania inwestycji, przede wszystkim przy zakupie mieszkań. Tylko nieliczne osoby zachowywały chłodny osąd sytuacji powstrzymując się od zaciągania zobowiązań waloryzowanych do waluty, w której nie uzyskują dochodu. Umowa, jako T. C. i A. C. zawarli z pozwanym nie przewidywała żadnych obciążeń finansowych w przypadku wcześniejszej spłaty całości kredytu, co było niezwykle w tamtym czasie korzystne mając na uwadze istniejący wśród banków trend nakładania w umowach o kredyt hipoteczny na klientów obowiązku

zapłaty dodatkowych należności w związku z przedterminową spłatą kredytu. Rezygnując z tak popularnego na rynku postanowienia pozwany bank postawił się w mniej korzystnej w stosunku do powodów pozycji. Tymczasem T. C. i A. C. mieli możliwość spłaty kredytu we wcześniejszym terminie bez ponoszenia dodatkowych kosztów. Nie można więc mówić o nielojalnym i sprzecznym z dobrymi obyczajami postępowaniu pozwanego banku wobec powodów, którzy wyrazili zgodę na przyjęte w umowie rozwiązanie dotyczące wyboru oferty kredytu hipotecznego denominowanego w walucie obcej, składając w dniu 10 maja 2005 wniosek o udzielenie kredytu mieszkaniowego MultiPlan i wybierając, jako walutę waloryzacji franka szwajcarskiego. Powodowie nie stawiając się na rozprawie celem przesłuchania strony nie wykazali, że nie mieli świadomości ryzyka związanego z tym produktem, a szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu / pożyczki hipotecznej oraz wzrost całego zadłużenia.

Powodowie podpisali umowę, która była sporządzona zgodnie z ich wnioskiem. Sąd zważył, że człowiek należycie dbający o swoje interesy zaciągając zobowiązanie finansowe na okres 30 lat, powinien dokonać wszelkich czynności w celu dokładnego zweryfikowania celowości i opłacalności podejmowanej decyzji. Uznać należy, że skoro powodowie podczas zawierania umowy kredytu waloryzowanego walutą obcą, której kurs wówczas był dla nich korzystny, o czym bez wątplenia wiedzieli zdecydowali się na zawarcie umowy w takim kształcie, mieli oni pełną świadomość ryzyka z związanego ze zmianą kursu waluty. T. C. i A. C. nie kwestionowali powyższego postanowienia umowy, dopóki kurs waluty był dla nich korzystny, to jest pozostawał na opłacalnym dla nich poziomie. O możliwości zakwestionowania postanowienia umowy powodowie dowiedzieli się dopiero, gdy kurs franka szwajcarskiego, jako waluty przestał być korzystny. Na uwagę w tym zakresie zasługuje okoliczność, że powodowie mieli możliwość dokonania zmiany warunków umowy w zakresie waluty kredytu od 2009 roku, gdy pozwany wobec Rekomendacji S Komisji Nadzoru Finansowego wprowadził taką możliwość w regulaminie udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych.

W świadomości T. C. i A. C. do czasu wzrostu kursu franka szwajcarskiego ponad akceptowany poziom nie byli oni dotknięci negatywnymi skutkami owej klauzuli, czy klauzul. Tymczasem, gdyby przyjąć konstrukcję abuzywności poszczególnych postanowień umowy, jak domaga się tego pełnomocnik powodów to od momentu podpisania umowy w 2005 roku powodowie byłiby w sytuacji niekorzystnej i skorzystaliby w pierwszej możliwej sytuacji z przewalutowania zobowiązania, a de facto pozbycia się możliwości waloryzowania zobowiązania do franka szwajcarskiego. Trudno w takiej sytuacji przyjmować pokrzywdzenie powodów niedozwolonymi postanowieniami umownymi, czy wręcz nieważność umowy lub umów.

Istotne jest również, że pozwany bank stopniowo (od kwietnia 2009 roku) wprowadzał zmiany w regulaminie udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych mających na celu sprecyzowanie kryteriów zmiany kursu waluty, na podstawie której przeliczana była kwota kredytu. W chwili więc zakwestionowania spornej klauzuli przez powodów kryteria te były już znane. Od czasu dokonanych zmian umowa kredytu wraz z postanowieniami regulaminu ujmowała w sposób precyzyjny, że ratę kredytu przelicza się według kursu wskazanego w tabeli kursowej banku o godzinie 14:50 (§12 ust. 5 umowy), w dacie i godzinie uruchomienia kredytu (§7 ust. 1 umowy) i na dzień i godzinę spłaty (§11 ust. 4 umowy). Kursy kupna / sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego wyznaczone były z uwzględnieniem bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym, podaży i popytu na waluty na rynku krajowym, różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym, płynności rynku walutowego, stanu bilansu płatniczego i handlowego (§2 ust. 4 Regulaminu). Nawet w raporcie sporządzonym przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów dotyczącym spreadów we wrześniu 2009 roku wskazano, że pozwany bank zmienił krytykowaną uprzednio praktykę w kierunku zmierzającym do uregulowania zasad ustalania kursów walutowych. Tego rodzaju praktyka została wówczas oceniona, jako pozytywna.

W ocenie sądu nie doszło tym samym do naruszenia równowagi pomiędzy stronami umowy o kredyt hipoteczny, a zakwestionowane przez powodów postanowienia umowne nie spełniały wskazanych wyżej przesłanek wynikających z przepisów art. 385¹ k.c. – art. 385³ k.c.

Faktem jest, że powodowie byli jako konsument słabszą stroną stosunku prawnego, to jednak w niniejszej sprawie nie zwalniało ich z obowiązku dochowania staranności w dbaniu o własne interesy. Zawierając umowę kredytową

pozwany bank, jako profesjonalista w obrocie poinformował powodów w sposób jasny i precyzyjny o warunkach umowy. Zauważyć również należy, że powodowie nie byli osobami nieporadnymi i posiadają zarówno pełną zdolność do czynności prawnych, jak i wiedzę oraz wykształcenie pozwalające im na zrozumienie postanowień umowy. W szczególności zaciągając zobowiązanie na kwotę niemalże 320000 zł należyta staranność wymagała dokładnego zapoznania się z warunkami umowy i w razie potrzeby uzyskania wyjaśnień, bądź wynegocjowania zmiany warunków. Składając podpis pod umową T. C. i A. C. świadomie przystali na jej warunki. Sporne postanowienia umowne nie kształtowały praw i obowiązków kredytobiorców w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interesy konsumenta. Ani T. C. ani A. C. nie byli zmuszeni do zawarcia umowy określonej treści w konkretnym, w tym przypadku pozwanym banku. Jako rażące niedbalstwo powodów ocenić należy sytuację, w jakiej mając prawie miesiąc czasu na analizę postanowień umowy, czy możliwość skonsultowania jej postanowień z prawnikiem spoza banku, bądź ekonomistą odstąpili od tego, a dopiero post factum powołują się na pokrzywdzenie niedozwolonymi klauzulami umownymi, którą sami dobrowolnie podpisali. Co interesujące, fakt, iż w umowie występują klauzule niedozwolone dostrzegli dopiero, gdy kurs franka szwajcarskiego wzrósł ponad akceptowalny przez nich poziom.

Należy w tym miejscu ponownie podkreślić, że sąd pominął dowód z przesłuchania powodów wobec ich niestawiennictwa, pomimo prawidłowego zawiadomienia, a przede wszystkim wobec oświadczenia ich pełnomocnika o braku celowości przesłuchania powodów w charakterze strony. W konsekwencji powodowie, o ile nie liczyć głośnych twierdzeń ich pełnomocnika zawartych w pismach procesowych, nie wykazali, że mieli świadomość, iż kurs franka szwajcarskiego może ulec zmianie. Nie sposób nie stwierdzić, że powodowie podpisali przedmiotową umowę, a tym samym godzili się na zaproponowane im warunki. Co więcej, sami złożyli wniosek o przyznanie im kredytu na tego rodzaju warunkach, które obecnie są przez nich kwestionowane. Uznać zatem należy, że T. C. i A. C. odpowiadało oprocentowanie ustalone na dzień zawarcia umowy, okres kredytowania, sposób ustalania kursu waluty, wysokość opłat, prowizji i innych kosztów związanych z udzieleniem kredytu. Wobec powyższego, w ocenie sądu, powodowie, jako ludzie wykształceni, zajmujący odpowiedzialne stanowiska, dokonali świadomie wyboru oferty kredytu proponowanego przez pozwaną bank. Nadto, podejmując decyzję, której skutki mieli odczuwać przez okres kolejnych trzydziestu lat powinni dochować należytej staranności w zapoznaniu się z warunkami zawieranej umowy, wyjaśnić wszelkie niejasności, ewentualnie dokonać porównania ofert różnych banków.

Powodowie złożyli wniosek o udzielenie kredytu w dniu 10 maja 2005 roku, a umowa podpisana została dopiero w dniu 10 czerwca 2005 roku. Mieli zatem wystarczający czas, aby przeanalizować treść wzorca oraz projektu umowy, zawartej ostatecznie miesiąc później. Trudno było zgodzić się z poglądem o niedozwoloności postanowień umownych z uwagi na brak ich indywidualnych uzgodnień w sytuacji, w której T. C. i A. C. posiadali wystarczającą ilość czasu na ich przemyślenie.

Zważyć również należy, że kredyt hipoteczny waloryzowany kursem waluty obcej jest niżej oprocentowany niż kredyt udzielony i spłacony bezpośrednio w złotych polskich. Kredytobiorca otrzymuje kwotę kredytu bezpośrednio w złotych uzyskując jednocześnie wymierną korzyść wyrażającą się w niższym oprocentowaniu kredytu waloryzowanego walutą obcą, natomiast bank – kredytodawca musi każdorazowo dokonywać dodatkowych operacji księgowych związanych z waloryzacją poszczególnych rat. Różnica między kursami kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego jest więc szczególną formą wynagrodzenia banku za bieżące waloryzowanie rat za usługę, z której kredytobiorca czerpie konkretne, wymierne korzyści. Innym problemem, który nie był w niniejszej sprawie podniesiony jest kwestia waloryzacji kapitału pozostałego do spłaty względem franka szwajcarskiego, co czyni de facto kredyt niespłacalnym w sytuacji wzrostu kursu waluty o ponad 25 procent w stosunku do kursu z dnia zaciągnięcia zobowiązania. Rzecz w tym, że pełnomocnik powodów tak bardzo skoncentrował się na formułowaniu żądań ewentualnych, iż tego rodzaju kwestię pominął w całości, a sąd mając w polu widzenia przepis art. 321 §1 k.p.c. może w takiej sytuacji jedynie zasygnalizować tego rodzaju okoliczność.

Tym samym brak było również jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy doszło do rażącego naruszenia interesów konsumenta w sposób określony żądaniem pozwu, czy pisma procesowego z dnia 1 marca 2016 roku. Nie należy przy tym pomijać, że powodowie po upływie 11 lat od daty zawarcia umowy zgłosili do niej zastrzeżenia, dopatrując się w niej niedozwolonych klauzul umownych. Roszczenie powodów należało poczytać zatem

jedynie jako próbę uchylenia się od skutków umowy, post factum ocenianej przez nich niekorzystnie. Tym samym w ocenie sądu T. C. i A. C. wywodzili swoje twierdzenia jedynie na potrzeby niniejszego postępowania. Twierdzenia takie były nielogiczne w świetle okoliczności niniejszej sprawy, a w szczególności w świetle tego, że powodowie zapoznali się z treścią umowy przed jej podpisaniem i złożyli oświadczenia o znanym im ryzyku związanym z uzyskaniem kredytu waloryzowanego walutą obcą, m. in., w zakresie zmiany kursu waluty.

Istotne jest nadto, że wszyscy kredytobiorcy – klienci pozwanego banku, w tym i powodowie, od dnia 1 lipca 2009 roku mieli możliwość spłaty zaciągniętego kredytu waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego bezpośrednio w walucie kredytu z pominięciem kursów ustalanych przez bank. Tego rodzaju regulacja odpowiadała pkt 5.2.4 Rekomendacji S (II) Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie z 2008 roku. Stosownie do niej na wniosek klienta bank powinien dokonać zmiany sposobu spłaty kredytu indeksowanego do waluty w taki sposób, aby spłata następowała w walucie indeksacyjnej. Zmiana sposobu spłaty powinna dotyczyć wszystkich rat od daty zmiany umowy. Bank nie mógł ograniczać w umowie kredytu możliwości pozyskania przez klienta waluty przeznaczonej na spłatę kredytu do zakresu usług oferowanych przez bank. Nadto miał umożliwić swoim klientom spłatę kredytu bezpośrednio w walucie waloryzacji, a sporządzenie aneksu do umowy kredytu miało być bezpłatne. Pozwany bank o powyższym poinformował wszystkich swoich klientów w dniu 30 czerwca 2009 roku w formie wiadomości w serwisie transakcyjnym dostępnym po zalogowaniu się na swój rachunek bankowy z użyciem narzędzi autoryzacyjnych, jak i w formie komunikatów na swojej stronie internetowej. Pomimo powyższego powodowie z tej możliwości skorzystali dopiero w dniu 16 lutego 2012 roku, kiedy to zawarli z pozwanym bankiem aneks do umowy. Zmianie wówczas uległ m. in. §12 ust. 5 umowy, który otrzymał brzmienie „raty odsetkowe oraz raty kapitałowo – odsetkowe spłacane są bezpośrednio w walucie waloryzacji kredytu, tj. w CHF”.

Skoro zatem powodowie zawarli aneks do umowy umożliwiający im spłatę kredytu bezpośrednio w walucie waloryzacji dopiero w dniu 16 lutego 2012 roku, uznać należy, że nie oceniali oni uprzednio postanowienia §7 ust. 1 oraz postanowienia §12 ust. 5 umowy kredytu w brzmieniu sprzed zawarcia aneksu, jako sprzecznego z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszającego interes konsumenta.

Bank również stosownie do powyższej Rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego S (II) z dniem 1 lipca 2009 roku zmienił Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach mPlanów, stanowiący integralną część umowy kredytu na podstawie §28 umowy, wprowadzając do Regulaminu postanowienia dotyczące możliwości spłaty kredytu hipotecznego bezpośrednio w walucie waloryzacji (§33 i §34).

Mając na uwadze powyższe nie sposób przyjąć, że doszło do naruszenia interesu powodów, a zwłaszcza, nie został on naruszony w sposób rażący. Brak jest również podstaw, aby przyjąć, że kwestionowane postanowienie stanowi klauzulę niedozwoloną wymienioną w art. 385³ pkt 9 k.c. Czym innym jest bowiem przyznanie jednostronnego uprawnienia dla przedsiębiorcy do dokonywania wiążącej dla konsumenta wykładni umowy, a czym innym zastrzeżenie oprocentowania zmiennego i związane z tym uprawnienie do podjęcia decyzji o zmianie oprocentowania w oparciu o parametry wskazane ww. postanowieniu umownym. Postanowienie to w ocenie sądu skutecznie wiązało strony.

Z tych wszystkich przyczyn Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie uznał, że postanowienia umowy zawarte w treści §7 ust. 1 oraz §12 ust. 5 wiązały powodów, przy jednoczesnym związaniu ich także umową kredytową, jako całością. Wyprowadzając tego rodzaju wnioski nie można było uznać, że świadczenia spełniane przez powodów stanowiły świadczenia nienależne.

Zgodnie z przepisem art. 410 §2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Żadna z powyższych okoliczności nie została spełniona, a zatem brak było podstaw do zwrotu kwoty żądanej przez powodów.

Z tych wszystkich wyżej podniesionych przyczyn Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie oddalił powództwo.

Końcowo, w odniesieniu do żądań ewentualnych wskazać należy dodatkowo, że nie zasługują one na uwzględnienie. Uwzględnienie któregośkolwiek z roszczeń ewentualnych oznaczałoby w istocie niedopuszczalną, bo tworząc ingerencję sądu w istotne postanowienia umowy. W efekcie doprowadziłoby to do wykreowania nowych warunków umowy, przy braku podstawy prawnej dla tego rodzaju orzeczenia. Ponadto rozstrzygnięcie tego rodzaju byłoby niedopuszczalne, bo prowadziłoby do poszukiwania celu umowy i domniemanej woli stron w ramach orzekania o żądaniu głównych, jakim było stwierdzenie, iż poszczególne postanowienia zawarte w umowie mają charakter klauzul abuzywnych.

W zakresie roszczenia ewentualnego o ustalenie stosunku prawnego powodowie wywiedli roszczenie o ustalenie z przepisu art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Interes prawny w rozumieniu przepisu art. 189 k.p.c. jest materialną przesłanką powództwa o ustalenie i musi istnieć obiektywnie. Należy go rozumieć, jako interes dotyczący szeroko rozumianych praw i stosunków prawnych. W przypadku ustalania praw, czy stosunków prawnych występuje z reguły wówczas, gdy istnieje niepewność tego prawa lub stosunku prawnego zarówno z przyczyn faktycznych, jak i prawnych. Interesu prawnego w rozumieniu przepisu art. 189 k.p.c. nie ma powód, który może uzyskać ochronę prawną w innym postępowaniu (przykładowo o zapłatę).

Podkreślenia wymaga, że interes prawny stanowi materialnoprawną przesłankę roszczenia przewidzianego w art. 189 k.p.c. (porównaj: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2014 roku, w sprawie III CSK 182/13, opublikowany w bazie orzeczeń Lex nr 1489251). Przyjmuje się, że jest to obiektywna, czyli wywołana rzeczywistą koniecznością ochrony określonej sfery prawnej, potrzeba uzyskania przez stronę powodową odpowiedniej treści wyroku. Interes prawny istnieje wówczas, gdy istnieje niepewność stosunku prawnego lub prawa, wynikająca z obecnego lub przewidywanego ich kwestionowania lub naruszenia, zatem gdy zachodzi swoista potrzeba ich potwierdzenia, wynikająca z sytuacji prawnej, w jakiej znajduje się powód (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 1972 roku, w sprawie III CRN 607/71, opublikowany w OSNC 1973/4/64; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1999 roku, w sprawie I PKN 263/99, opublikowany w OSNP 2001/2/36; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2014 roku, w sprawie III CZP 121/13, opublikowana w OSNC 2015/2/15).

Powodowie wnosili o ustalenie zasad ustalania kursów w oparciu o roszczenie przysługujące im na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe, a w oparciu o kwestionowane postanowienia umowne domagali się zwrotu spełnionego świadczenia.

Splata kredytu odbyła się według określonych zasad, tzn. T. C. i A. C. dokonywali spłaty przy zastosowaniu określonego sposobu przeliczeń. Nawet, jeśli w ocenie powodów był on, w świetle kwestionowanych przez nich postanowień umownych, niejasny, to z chwilą dokonania spłaty został skonkretyzowany; tym samym na aktualności traciła kwestia niedozwoloności tegoż postanowienia umownego. Tym samym został też usunięty stan niepewności, który mógłby usprawiedliwiać interes prawny. Kwestia prawidłowości przyjętych za podstawę wyliczeń mogłaby podlegać ocenie co najwyżej w sprawie z powództwa o świadczenie (porównaj: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2015 roku, w sprawie IV CSK 362/14, opublikowane w Biuletynie Sądu Najwyższego z 2015 roku, nr 5).

Wskazać należy, że powództwo o zasądzenie, zdaniem T. C. i A. C. nienależnie uiszczonych kwot, wynikających z niedozwolonych klauzul umownych, postawione na pierwszym miejscu pozwu, jako roszczenie główne zostało merytorycznie rozpoznane i oddalone wobec braku uzasadnionych podstaw. W takiej sytuacji roszczenia o ustalenie w sposób sformułowany w piśmie procesowym z dnia 1 marca 2016 roku również nie zasługiwały na uwzględnienie i zostały oddalone.

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie za niezasadne uznał roszczenia powodów o ustalenie nieważności umowy wobec uchylenia się przez nich od skutków prawnych oświadczenia woli w postaci umowy kredytu, złożonego pod wpływem błędu.

Twierdzenia strony powodowej o zawarciu umowy pod wpływem błędu są nie tylko nieudowodnione, gdyż strona powodowa na poparcie swych twierdzeń żadnych dowodów, ale także spóźnione.

Zgodnie z art. 217 §2 k.p.c. sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich we właściwym czasie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Pozew w niniejszej sprawie został złożony w dniu 10 grudnia 2015 roku, pismo zaś zawierające modyfikację powództwa w zakresie podstawy faktycznej i prawnej roszczenia powodowie złożyli dopiero w dniu 1 marca 2016 roku wskazując w nim, że błąd został rzekomo wykryty w dniu 7 maja 2015 roku. Gdyby twierdzenia powodów przyjąć za prawdziwe to uznać należy je za nielogiczne, skoro T. C. i A. C. mieli możliwość uchylenia się od skutków prawnych swego oświadczenia woli złożonego w dniu 10 czerwca 2005 roku już w pozwie, który został złożony w dniu 10 grudnia 2015 roku. Nie sposób przecież nie zauważyć, że już w dniu złożenia pozwu powodowie mieli wiedzę o podstawach pozostawania przez nich w błędzie. Argumentacja powołana przez powodów wskazywała jedynie na powzięcie przez nich wiedzy o kolejnej możliwej kwalifikacji prawnej ich żądań, nie zaś o wytworzeniu stanu faktycznego definiowanego jako błąd w rozumieniu kodeksowym. Z jednej strony sąd zatem miał w polu widzenia złożenie przez powodów oświadczeń określonej treści wobec pozwanego banku w dniu 1 marca 2016 roku, a z drugiej strony pominął tego rodzaju dowody z dokumentów.

Abstrahując od pominięcia dowodów, jako złożonych po terminie Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie uznał, że oświadczeń tych nie sposób uznać za skuteczne, gdyż nie można stwierdzić, że powodowie zawierając umowę kredytu waloryzowaną kursem franka szwajcarskiego pozostawali w błędzie. Wniosku takiego nie sposób wyprowadzić, gdyż twierdzenie to pozostało, poza głośnymi twierdzeniami z pisma procesowego, nieudowodnione.

Zgodnie z art. 84 k.c. w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej (art. 84 §1 k.c.). Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Należy podkreślić, że podczas zawierania umowy kurs franka szwajcarskiego względem polskiego złotego był dla powodów korzystny, co spowodowało, że zdecydowali oni na zawarcie umowy, której postanowienia, przy odmiennym niż w 2005 roku kursie, obecnie kwestionowali. Sam fakt zmiany kursu franka szwajcarskiego, tzn. jego wzrostu i tym samym wzrostu wysokości rat nie może uzasadniać twierdzenia powodów o błędzie przy zawieraniu umowy.

W tym stanie rzeczy powództwo podlegało oddaleniu również w części obejmującej żądanie ustalenia nieważności umowy wobec uchylenia się przez T. C. i A. C. od skutków prawnych oświadczenia woli w postaci umowy kredytu, jako złożonego pod wpływem błędu.

Zgodnie z art. 108 §1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji.

Podstawową zasadą dotyczącą kosztów procesu jest zasada odpowiedzialności za wynik postępowania wyrażona przepisem art. 98 §1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W niniejszej sprawie powództwo zostało oddalone, stąd powodowie T. C. i A. C. są stroną przegrywającą proces, na której zgodnie z art. 98 §1 k.p.c. ciążyłby obowiązek zwrotu przeciwnikowi kosztów.

W niniejszej sprawie za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu sąd przyjął natomiast przepis art. 102 k.p.c., który stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

W judykaturze przyjmuje się, iż przepis art. 102 k.p.c. nie może być rozszerzająco wykładany i wyklucza uogólnienie, a może być stosowany w zależności od konkretnego przypadku (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 1981 roku, w sprawie IV PZ 11/81, opublikowane w bazie orzeczeń Lex nr 8307). Ustawodawca przyznaje sądowi pewną swobodę w zasądzeniu kosztów procesu, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sporu sprzeciwiają się względy słuszności, co właśnie wyraża się stwierdzeniem, że w przypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów lub nie obciążać jej w ogóle kosztami.

W realiach niniejszej sprawy powodowie T. C. i A. C. żywią w sobie poczucie pokrzywdzenia zawarciem umowy o określonej treści, która w ich ocenie zawiera niekorzystne dla nich rozwiązania. Wprost wynika to z ich oświadczeń, które złożyli w pozwanym banku (vide oświadczenia, k. 212 i 213). Co więcej, byli oni przeświadczeni zasadnością wystąpienia z określonym roszczeniem, które opierali na analizie prawnika. Powodowie tym samym mogli przypuszczać, że ich powództwo jest zasadne, jakkolwiek przekonanie to okazało się nietrafne.

Podkreślić należy, że sposób skorzystania z przepisu art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i to jego ocenie poddane jest przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępnie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór (tak: Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2 października 2015 roku, w sprawie I ACa 2058/14, opublikowanym w bazie orzeczeń Lex nr 1820933).

Uznano, iż względy słuszności przemawiają za odstąpieniem od obciążania powodów kosztami postępowania, w szczególności kosztami zastępstwa procesowego należnymi stronie pozwanej. Za takim poglądem przemawia przekonanie powodów działających w zaufaniu do ich pełnomocnika o zasadności powództwa, z jakim zdecydowali się wystąpić. W takiej sytuacji obciążanie A. C. i T. C. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu byłoby niesłuszne, a wręcz niesprawiedliwe, skoro powodowie zdecydowali się dochodzić określonych świadczeń w związku z niewłaściwym, ich zdaniem, wykonaniem umowy, czy zawarciem w umowie klauzul abuzywnych, a wręcz zawarcia umowy pod wpływem błędu.

Wobec dyskrejonalnego uprawnienia sądu do zastosowania przepisu art. 102 k.p.c. oraz swobodnego uznania w tym zakresie za zastosowaniem art. 102 k.p.c. przemawiać będzie precedensowy charakter sprawy oraz sytuacje, w których powód mógł być subiektywnie przekonany o słuszności swojego żądania (podobnie: Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 25 czerwca 2015 roku, w sprawie I ACa 182/15, opublikowanym w bazie orzeczeń Lex nr 1798733).

Mając na uwadze powyższe rozważania i na podstawie powołanych przepisów Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie orzekł, jak w części dyspozytywnej wyroku.

Zarządzenie z dnia 10 sierpnia 2016 roku:

1. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powodów;
2. po wykonaniu pkt 1 przedstawić do decyzji sędziemu sprawozdawcy w zakresie rozstrzygnięcia wniosku pełnomocnika pozwanego o doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem (wniosek nie podpisany).

Sędzia Sądu Rejonowego

Wojciech Łączewski